

Kā «Pērkonu» divreiz aizliedza

Savu 51. gada jubileju grupas «Pērkons» mūziķi JURIS KULAKOVS un IEVA AKURATERE nolēmuši atzīmēt ar vērienu – 28. maijā Nacionālajā teātrī notiks mūziķu apvienotais jubilejas koncerts. «Esam dzimuši ar mēneša starpību, Ieva – agrāk. Pirms gada nesvinējām 50, jo mums tas cipars neko neizsaka,» teic Kulakovs. Svinību priekšvakarā mūziķi ar PDz dalījās piedzīvojumos, kas vairāk nekā 25 kopīgās koncertēšanas gados iespiedušies atmiņā.

Sējānu pazaudē ceļā uz koncertu Juris ielec jau braucošā vilcienā

Mūziķi teic, ka tagad koncertdarbība Latvijā nav īsti salīdzināma ar koncertiem padomju laikā un dziesmotās atmodas sākumposmu, kad «Pērkons» uz koncertiem pa kultūras namiem braukājis autobusiņā. «Atceros, vēlu naktīs braucot mājās, puiši busā mēdza spēlēt zolīti. Juris Sējāns gulēja, bet Juris Kulakovs spēlēja. Tad brīdi pa brīdim Nauris Puntulis tā garīgi savā skaļajā balsī iesaucās – Juri, pārceļ! Katreiz Sējāns trūkās augšā,» piedzīvoto atminas Ieva. Savukārt Jurim saistībā ar busiņu prātā nāk stāsts par Leonu Sējānu. «Tas toreiz bija pietiekami ekskluzīvi, kā mēs viņu pazaudējām. Braucām ar autobusu uz koncertu un piestājām pačurāt. Īsti neatceros, vai tas bija benzintankā vai tāpat ceļmalā. Izkāpām ārā un, kad it kā visi atkal bijām gatavi turpināt ceļu, sasēdāmies un braucām. Tikai aizbraukuši uz koncertu, konstatējām, ka nav Leona. Tolaik mobilo telefonu nebija, tā ka īsti nesapratām, kur esam pazaudējuši kolēģi. Pakaļ braukt arī nebija jēgas, jo kur tu viņu tumsā atradīsi. Labi, ka Leons zināja, kur notiks koncerts, viņš uz pasākumu paspēja laikā, bet nedaudz nikns uz mums gan bija,» smeļ Juris.

Ieva pie šā Jura atmiņu stāsta piebilst, ka tieši viņš ir no tiem, kuri, ja ne gluži pazaudējas, tad liek pārējiem uztraukties, vai būs pasākumā. «Atminos, mums ar akustiskās mūzikas grupu «Simulācija» no rīta vajadzēja doties koncert-

«Komunistiskās partijas funkcionāri mūsu nosaukumā saskatīja daļu no «Pērkonkrusta» nosaukuma, tāpēc grupas nosaukums bija tikai tautas folklorā.»

turnejā uz Franciju. Bija norunāts izbraukšanas laiks, mēs visi sapulcējušies, tikai Jura nav. Nebija tā, ka ļoti jāsteidzas, tomēr nepatīkami, ka divarpus stundu pēc noliktā laika viņa vēl nav. Ko darīt? Zvanīju Jurītim uz mājām, sak, kur tad palicis. Klausuli pacēla viņa sieva un, padzirdējusi, ka zvina Ieva un jābrauc uz Franciju, to vien pateica: «Ā, tad jau labi! Juris tūlīt būs beidzis vannoties.» Jurītis jau vienmēr steigās, bet nekad nevar paspēt noteiktajā laikā. Mēs jau zinām šo Jurīša kaiti, tāpēc vienmēr

izbraukšanas iepļānojam agrāk, jo par agru kopā ar Juri nekur nevaram ierasties,» stāsta Ieva. Kolorītākais kavēšanās notikums ar Juri bijis 80. gadu beigās, kad «Pērkons» devies pusotra mēneša garā koncertturnejā uz ASV. «Toreiz jau nevarēja tā vienkārši iesēsties Rīgā lidmašīnā un aizlidot uz Ameriku. Vajadzēja caur Maskavu, kurb devāmies ar vilcienu. Vai tiešām domājat, ka kāds, izņemot Juri, neieradās laikā. Nē, mēs, pārējie, bijām krietni pirms vilciena atiešanas. Sapulcējāmies, runājāmies, kā uzstāsimies Amerikā, ka beidzot tiksim uz okeāna viņu krastu. Runājām, runājām, visi sakāpām vilcienā, pavadonis jau ievilkta vagona trepes, un, kā jūs domājat, kas parādījās perona durvīs brīdī, kad vilciens sāka kustību? Nevienš cits kā Jurītis ar saviem koferiem šekspīriski plandoša mēteli un patmali galvā! Neteikšu, ka viņš skrēja – viņš pie vilciena pienāca līganā mākslinieciskā gaitā un burtiski pēdējā sekundē jau ejošā vilcienā ielēca. Pēc tam viņam prasījām, ko viņš darītu, ja būtu nokavējis kaut pusminūti un vilciens būtu aizgājis. Uz to viņš mums bez jebkāda satraukuma atbildēja: «Es ar taksīti jūs Jersikā būtu panācis!»,» stāsta Ieva.

levu grupā pieņem, nedzirdot viņas balsi

Abiem mūziķiem joprojām spilgtākās atmiņas ir par grupas «Pērkons» pirmsākumiem, kad viņu darbība no pastāvošās varas slāpēta visiem līdzekļiem. «1980. gadā ar levu iepazīstināja Jānis Lūsēns, kurš tolaik spēlēja ar mani vienā grupā. Viņš bija nolēmis veidot «Zodiaku», es arī gribēju taisīt kaut ko jaunu un meklēju solisti. Tieši tad Jānis mani iepazīstināja ar levu, kas togad bija sākusi studēt vokālajā studijā. Pats labākais, ka nemaz nebiju dzirdējis viņas balsi. Zināju, ka viņa dzied bērnu dziesmas, popmūziku un ir aktrise. Visi šie faktori man bija svarīgi, kā arī, protams, viņas uzvārds, kurš garantēja sava veida klasi, jo dzejnieks Akuraters, kurš 1918. gadā piedalījās Latvijas valsts dibināšanā, bija levas vecdētiņa brālis,» stāsta Juris. Kaut kā pilnīgi dabiski sanācis, ka «Pērkonā» apvienojušies nacionāli domājoši un patriotiski jaunieši. «Vispār jau ar grupas «Pērkons» nosaukumu ir tā, ka padomju laikā to nemaz nevarēja apstiprināt. Komunistiskās partijas funkcionāri mūsu nosaukumā saskatīja daļu no «Pērkonkrusta» nosaukuma, tāpēc grupas nosaukums bija tikai tautas folklorā, mēs tolaik bijām pazīstami kā kolhoza «Ezerciems» vokāli instrumentālais ansamblis,» stāsta Juris.

«Pērkonu» aizliedz pēc vārdiem: «Ej d...!»

Astoņdesmito gadu sākumā grupa «Pērkons» divas reizes aizliegta. Atminoties 1983. gada notikumus, Juris teic, ka no tagadējā skatpunkta aizliegums bijis smieklīgs. «Tagad par to var pasmiert, bet toreiz mums nebija līdz smieklīem. Bija pilnībā izpārdoti seši grupas koncerti toreizējā Dzelzceļnieku kultūras namā, kas tagad ir Maskavas nams. Toreiz tie bija ielānoti trīs dienās – ik dienu viens koncerts divos pēcpusdienā, bet otrs vakarā. Kultūras nama direktore bija partijniece, kas neko nesaprata latviski.

Jau pirmajā koncertā viņai sāka šķīst, ka jaunieši koncertā uzvedas pārāk brīvi. Tas nebūtu nekas, ja tikai šķīstu. Viņa izdomāja, ka ies

«Viņi ielenca kultūras namu, visus aizdomīgos pankus un brīvāk tērpušos jauniešus salādēja mašīnās un aizveda.»

jauniešus pamācīt, kā jāuzvedas. Jau no pirmā pamācāmā viņa saņēma: «Ej d...!» Viņa nesaprata, ko viņai saka, bet, kad uzzināja, uzvilcās. Zvanīja dzelzceļa milicijai, kas atteicās braukt uz kultūras namu. Tad viņa zvanīja uz parasto miliciju, arī tā atteica. Viņa ķērās pie pēdējā salmiņa – zvanīja partijas komitejai. Tie vīri, protams, pavēlēja abām milicijām ierasties notikuma vietā. Tur saradās visi. Viņi ielenca kultūras namu, visus aizdomīgos pankus un brīvāk tērpušos jauniešus salādēja mašīnās un aizveda. Vakara koncertā miliču jau bija tikpat daudz, cik skatītāju. Otrās dienas koncerti bija pamatīgi apsargāti, bet pēdējās dienas koncertus vispār atcēla. Mūs izsauca pie kultūras ministra Kaupuža, viņš «Ezercima» kolhoza priekšsēdētāja un augstu partijas vīru klātbūtnē mūs strostēja, paziņojot, ka skaļa mūzika, dūmi un nepareizi teksti graujot padomju jauniešu dzirdi un saprašanu, tāpēc mūsu turpmākā pastāvēšana un koncertēšana neesot vēlama. Kā tagad atceros, Kaupužs cirta dūri galdā un paziņoja, ka mūs iespundēs cietumā par padomju cilvēku dzirdes traumēšanu.»

Savukārt otra, daudz skaļāka reize bija 1985. gadā pēc koncerta Ogrē, kur skatītāji pēc koncerta izdemolēja vilcienu Ogrē–Rīga. Daļa jauniešu par to pat saņēma reālu cietumsodu. «Pēc Ogres man bija tikšanās ar toreizējo kultūras ministru un partijas funkcionāriem, kuri man atklātā tekstā teica, lai labāk emigrēju no valsts. Pat tika izdots neoficiāls apkārtraksts, kas bija saistošs izglītības un kultūras iestādēm, ka tādi personai kā Jurim

Kulakovam nedrīkst piedāvāt nekādu darbu. Mani finansiāli izglāba aktieris Edgars Liepiņš, kurš tajos gados nelegāli braukāja pa valsti ar tautasdziesmu programmu. Kā tagad atceros, pēc Ogres koncerta «Pērkons» bija aizliegts, Edgars par kaut ko bija apvainojies uz Mārtiņu Braunu, ar kuru pirms tam bija spēlējis. Kādudien atskanēja telefona zvans, pacēlu klausuli un vada otrā galā izdzirdēju pazīstamu balsi: «Vai te komponista dzīvoklis? Te tāds aktieris Edgars!» Viņš teica, ka palicis bez pavadošās grupas un vajadzētu kopā uzspēlēt. Tā kā man darba nebija, sākām kopā spēlēt, eksperimentēt un nelegāli braukāt pa valsti,» stāsta Juris.

Pēc bohēmas uzstājas Cēsu kolonijā

Juris atzīst – par «Pērkonu» var teikt, ka šai grupai nav trūcis bohēmas. «Tas bija 80. gadu sākumā. Mums bija diezgan vētrains koncerts Cēsis ar tam sekojošu bohēmu. Bija jau ļoti gaišs, kad pie manas istabiņas durvīm viesnīcā kāds klauvēja. Piecēlos, atvēru durvis, bet tur – milicija. Domāju – ko tad atkal esam sastrādājuši? Varas pārstāvji ienāca iekšā un man par pārsteigumu nevis sāka pārmet, bet izteica uzaicinājumu nospēlēt koncertu Cēsu nepilngadīgo kolonijā. Man uzreiz ap sirdi kļuva vieglāk, ka šoreiz mūs nearestēs. Protams, piekritām nospēlēt koncertu. Tam visam klāt ir diezgan būtiska nianse, ka ieslodzītajiem koncerts bija ļoti patīcis. Pēc tam cietuma priekšnieks norīkoja ieslodzītos sakraut autobusiņā mūsu mantas. Viņš mums pieteica, lai skatāmies, ka pa ceļam no zāles līdz autobusam kas nepazūd. To dzirdēja puisis, kurš izskatījās pēc ieslodzījuma vietas autoritātes. Viņš

priekšniekam atbildēja: «Par šo puīšu mantām varat neuztraukties, ne matiņš no viņu galvas nenokritis!» Tā arī bija. Mums ir gadījies pēc koncertiem šo to pazaudēt, bet toreiz nekas nepazuda,» teic Juris.

